

01 MAR 2017

projure®

Projure Advokatfirma DA

Begrenset ansvar etter domstolloven
MNA - Medlem av Den Norske Advokatforening

Nedre Holmegate 30
Postboks 127, N-4001 Stavanger
Tlf: +47 51 85 84 00

Forum Jæren
Postboks 71, N-4349 Bryne
Tlf: +47 51 85 84 44

Org.nr: NO 984 015 690 MVA
Klientkonto: 3201 07 00360
Bankkonto: 3201 05 01775

stavanger@projure.no
projure.no

Justis- og beredskapsdepartementet

Boks 8005 Dep

0030 OSLO

Referanse: 52183/4115
Ansvarlig advokat/partner: Carl Gunnar Sandvold, e-post: cgs@projure.no
Utførende: Carl Gunnar Sandvold, e-post: cgs@projure.no

Sted/dato: Stavanger, 28. februar 2017

Høringsuttalelse - NOU 2016:9 "Rettferdig og forutsigbar - voldskadeerstatning"

Jeg har vært medlem av Erstatningsnemnda for voldsofre (nemnda) siden 2004, og arbeider som den gang i Projure utelukkende med personskadeerstatning på skadelidtsiden.

Nemnda har avgitt en høringsuttalelse hvor det stort sett er enighet. I tillegg til dette vil jeg for min del benytte anledningen til noen rettspolitiske refleksjoner, som det ikke var naturlig å ta med i nemndas uttalelse.

Staten har ansvar for personskader i forskjellige sammenhenger, f.eks. iht. voldsofferloven, folketrygdloven ved yrkesskader og ved pasientskadeloven. I tillegg har staten også ansvar iht. yrkesskadeforsikringsloven for statsansatte gjennom Statens Pensjonskasse og for soldater i utlandet. Jeg savner for min del en mer helhetlig og samlet vurdering av alle statens ordninger.

Det er mange ting som er forskjellig både når det gjelder saksbehandling og utmåling av erstatning de forskjellige sakene. Dette medfører stor usikkerhet og et sterkere behov for spesialistkompetanse enn om reglene i størst mulig grad var like og basert på vanlig erstatningsrett.

Hovedprinsippet i erstatningsretten er at skadelidte skal ha *full erstatning*, verken mer eller mindre. Prinsippet er senest slått fast av Høyesterett i plenumsdommen (Kreutzer), Rt-2014-1203, avsnitt 125. Når det gjaldt begrunnelsen for skatteulempe, står det med min understrekning:

Uten et slikt tillegg oppnår ikke den skadelidte full erstatning for sitt økonomiske tap.

Et fravik fra erstatningsretten vil enten gå i skadelidtes favør eller ufavør. For at det skal være grunnlag for et slikt fravik, er det naturlig å kreve en svært god begrunnelse.

Jeg oppfatter det rettspolitiske bildet slik at staten i mange sammenhenger anfører og får mer eller mindre medhold i at det må tas særskilte hensyn til at det er *staten* som betaler, og at saken ikke gjelder et direkte ansvar for skadevolder. Underforstått betyr dette at skadelidte av den grunn *ikke* får full erstatning. For de skadelidte og for de aller fleste andre er et slikt skille ikke lett å forstå.

Et annet viktig prinsipp er at forvaltningen skal behandle like saker likt, jf. Rt-2011-111:

Det er et grunnleggende forvaltningsrettslig prinsipp at like tilfeller skal behandles likt.

Med ulik praksis mellom statens ulike erstatningsordninger, men med identiske lover, kan manglende likebehandling medføre unødige tvister. Spørsmålet om medvirkning er et eksempel på uklarhet, hvor voerstl § 10 viser til skl § 5-1, mens praksis i de to bestemmelsene er ulik.

Det er argumenter for og mot at reglene er forskjellige. Det rettspolitiske spørsmålet er om disse argumentene har tilstrekkelig tyngde til å opprettholde forskjellene, med de ulemper det medfører. Det enkleste svaret blir etter min mening at det viktigste er å holde på prinsippet om full erstatning etter gjeldende norsk erstatningsrett. Dette prinsippet gir også en mulighet for prioritering av hva som er viktigst, i den utstrekning lovgiver ikke vil ta ansvaret for utvalgets samlede forslag.

Her er noen eksempler på hvilke spørsmål som etter min mening bør drøftes:

- Hva er det rettspolitiske grunnlaget for at skadelidte i en subsidiær ordning, hvor alternativet er søksmål i Norge, skal være dekket av voldshendelser som skjer i utlandet?
- Hvorfor skal reglene for privat forsikring være forskjellige ved feilbehandling og vold?
- Hvorfor har søsken ikke rett på oppreisning i skl § 3-5 men i voerstl § 7, noe som forhindrer krav direkte mot skadevolder?
- Hvorfor skal retten utmåle erstatning ved feilbehandling men ikke ved vold? Jf Rt-2009-170.
- Hvorfor skal skadelidte få full erstatning av staten i saker med psykotiske skadevoldere, hvor rettspraksis er at ansvaret overfor skadelidte personlig blir betraktelig redusert? Jf Rt-2010-1203, avsnitt 53.
- Hvorfor skal skadelidte få renter fra etter feilbehandling men ikke etter voldsskader, og dermed være henvist til å gå på skadevolder direkte for en liten del av erstatningen, eventuelt i konkurranse med staten, når den krever regress? Jf Rt-2013-484 avsnitt 58.
- Hvorfor blir Anders Behring Breivik mer ansvarlig enn staten, slik det er formulert i *Landsidedommen*? Jf HR-2017-352-A avsnitt 29.

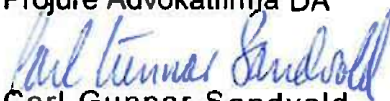
De siste fire av forskjellene skyldes dommer i Høyesterett etter at loven trådte i kraft i 2001. Dermed er det naturlig at lovgiver nå vurderer om det er riktig å fortsette med en slik praksis.

Ved å opprettholde disse og andre forskjeller blir sakene vanskeligere både for de skadelidte, advokatene og statens saksbehandlere, og det blir et skille i rettskildene som ellers kunne vært homogene. Det kan ikke være tvilsomt at det mest rasjonelle er mest mulig like regler, minst mulig bruk av ressurser til saksbehandling av forskjeller og færre rettssaker som følge av homogene rettskilder, noe som i seg selv vil være en stor besparelse for staten.

Som eksemplene viser, er det ikke slik at prinsippet om full erstatning bare slår én vei. Noen steder vil det føre til mer erstatning for de skadelidte, og noen steder mindre. Etter min oppfatning er det imidlertid lett å forsvare et prinsipp om full erstatning rettspolitisk, selv om det eventuelt betyr at geografisk virkeområde blir snevrere enn det er i dag. Med en forventet økning i utenlandsskader, antar jeg at utvalgets forslag til utvidelse av geografisk virkeområde kan gi et betydelig økonomisk utslag, uten at jeg kan se at utvalget har noen annen begrunnelse for forslaget enn rent sosialpolitiske hensyn. Dette er et hensyn som etter min mening bør komme bak hensynet til at de skadelidte i Norge får *full erstatning*, noe de ikke får i dag. Det er slike valg lovgiver nå kan ta.

Dersom geografisk virkeområde blir innsnevret, er det naturlig at antallet reiseforsikringer vil øke.

Med vennlig hilsen
Projure Advokatfirma DA

Carl Gunnar Sandvold
Advokat MNA